

Szentháromság ünnepe után 12. vasárnap

► Ézs 29,17–24

„Mennyflix”-sorozat 1. szezon, 8/3. epizód

A vasárnap jellege

„Akiket Isten elhívott, azokat meg is igazította” – olvashatjuk az összefoglaló gondolatot a Szentháromság ünnepe utáni 10–17. vasárnapok felirataként. A sorozat első textusa Istennek a népe számára felkínált kiválasztását hangsúlyozta: „*népem lesztek*”. Azután a személyes kiválasztás példáját láttuk: Dávid királlyá emelését. A sorozat további alapigéi sorra veszik az emberi felsülés, hűtlenség állomásait. Ma, e sorozat harmadik epizódjában mintha csak spoilerezne: felvillantja a következő részek tartalmát. Ennek megvalósulása Isten mint rendíthetetlen rendező részéről eldöntött tény. A kérdés csak az, a szereplők hajlandók-e a forgatókönyv szerint cselekedni.

A jelen választás súlyára helyeződik a hangsúly. Milyen választólunk Isten igéjére? Aki hűséges marad hozzá, azt ő megsegíti. Annak életében valóra válik Isten forgatókönyve, aki „jóra akarja fordítani népe sorsát”.

A mi gyülekezetünkben a templomszentelés

emlékünnepe lesz. Több helyen talán a tanévkezdés ünnepe. Másutt a hálaadás vasárnapja. Mind egyik a korábbi és a mostani összehasonlítását kínálja: vetést és aratást, átadást és évfordulót, évről-évre és tanévkezdést. A textusban is a régi és az új feszültsége olvasható. A jelen nehézségei, amelyekből Isten ki akarja segíteni népét. Terve szerint az új jó lesz, és örömteli.

E sorok írása idején az izraeli–iráni háború tizenkettedik napja van. Harmadfokú hősérgiasztás. Órákat késő és lerobbanó vonatok. Egyre hangosabb választási lejárato kampányháború. Tüntetések és felvonulások mellett és ellen felállított székértáborok. A 2022-es szörnyű aszállynál is drámaibb csapadékhiány a földeken. A szóbeli érettségik ideje.

Szinte minden képlékeny. Aki nem lát a jövőbe, az csak találgathatja, mivé lesz szeptember hetedikére az élet. A háborúk addigra befejeződnek-e? Lesz-e felvonulás – vagy nemzetközi botrány helyette? Lesz-e mit aratni? A diákoknak si-

kerül-e felvételt nyerniük? Szeptember hetedikére ezek már ismertté lesznek.

Hasonló helyzet volt Ézsaiás korában. Előre meghirdette azt, amit Isten készült tenni népével. Akkor még nem tudhatták, hogyan lesz a jövőben. Sokan bizonyára csak legyintettek rá és az Ūrra.

Mi már tudhatjuk: az ígéret sok tekintetben már valóra vált. Jézus megnyitotta a vakok szemét és a süketek fülét – amint arra a lekciónk is emlékeztet (Mk 7,31–37). Maradéktalan beteljesülése a mennyei Jeruzsálemben válik valóra. „A trónon ülő ezt mondta: *Íme, újjáteremtek mindent. És így szólt: Írd meg, mert ezek az igék megbízhatók és igazak!*” (Jel 21,5)

Isten terve jó! Békét, gyógyulást, igazságságot, bőséget, boldogságot akar népének adni. A rossz dolgok jóra fordulása nem tűnik reálisnak. Nem is emberek oldják meg.

Amit a textusról tudni érdemes

Ritka kivétellel van dolgunk a tekintetben, hogy a tudós teológusok szeretett megkérdőjelezése nem érinti textusunkat, vagyis „a 28–33. rész legnagyobb részét a próféta eredeti szavait tartalmazza” (SOGGIN 1999, 281. o.), habár épp e textusról a Káldi-Neovulgata magyarázata azt írja: „Egy későbbi próféta éneke a végső időkről.”

A Libánon említése egészen természetesnek hat mint az ország kedves, ismert része. Illés történetéből is ismert ez a terület: Szidón és Sarepta környéke, a Samáriától északra fekvő terület. Jézus korában már nem tartozott az országhatáron belüli területekhez. Észrevehetjük: az országhatárok változhatnak bár, de a gondviselő Isten változatlan!

A 20. vers második felében olvasható nifal igealak **תִּכְרְתֵן** ('kiirtják') passzív vagy visszaható jelentést tartalmaz. Tehát a cselekvő alany rejtett, vagyis maga Isten végzi azt el. Nem valamely ember, emberi erőszakszervezet áll bosszút: Isten maga cselekszik. Igazságot szolgáltat hamarosan (lásd a hamis bíró példázatát), népe segítségére siet (amint a koldus Lázárra is lett gondja a mennyben Istennek).

A 17. vers indító időhatározója – „*Kis idő még*” – türelmes, szelíd, jámbor várakozásra int. E kezdősor egészen hasonló ahhoz, amint Jézus a közeli jövőről beszél Jn 14,19 szerint: „*Még egy kis idő...*”

A 22. versben múlt és jövő egybekapcsolódása olvasható. Az Ūr (a szent tetragram olvasható) maga fogja megsegíteni a jövőben népét, aki hajdanán Ábrahámot megsegítette. Jézus ünnepléses „én vagyok” válasza az őt elfogni készülő katonáknak fülünkbe csenghet. Jézus személyében maga a Mindenható érkezett megváltásunkra.

Ábrahám és Jákób említése egészen személyesé teszi a próféta megszólítást. A vér szerinti ősapákra emlékeztet. Amint őket is megszabadította, megsegítette megannyi bajban, úgy gondolhatunk vissza mi, mai igehallgatók saját nagyszüleinkre, dédszüleinkre, felmenőinkre, akik közül bizonyára többen megtapasztalták Isten gondviselését.

Itt a **תִּכְרְתֵן** (megváltotta) ige a 'visszavásárolta' szinonimával is fordítható lenne.

A 23. vers szerinti utódok tiszteletadása összecseng a 22. zsoltár zárósoraival, amelyet Jézus a kereszten imádkozott. A kereszti tövében megszólaló százados szavaiban pedig mintha a 24. vers prófécija teljesedne be.

A textus újszövetségi párhuzamai: a gyógyítási történetek; a szegényeknek hirdetett evangélium; Fülöp küldetése az etióp kincstárnokhoz (ebből az ézsaiási igéből kiindulva bizonyosságot tehetünk Jézusról mi is); Jézus a názareti zsinagógában; „még egy kis idő” János evangéliumában; a százados Jézus keresztye tövében; „*Mintha szíven találták volna őket*” (ApCsel 2,37).

A perikópa megértése

Nem a legismertebb ézsaiási igeszakasz. A gyakran idézett Ézs 61,1–2 (Jézus názareti felolvasása) tartalma szerint egészen egybeesik az itt felsoroltakkal, ám különbözősége fontos felismerésekre vezethet.

A magyarázatos Biblia megjegyzése szerint e textus „nincs sem tárgyi, sem idői összefüggésben a 29.

és a 30. résszel” (809. o.). Ez akár felbátoríthat bennünket arra, hogy történelmi szituációtól függetlenül, saját helyzetünkre nézve is aktuális üzenetként olvassuk e textust. A tényleges elhelyezkedése ugyanakkor abban erősíthet meg, hogy Isten a legnehezebb időszakok ellenére is jót tervez népe számára.

Igehirdetési vázlat

Akárcsak egy nyolcrészes, jól megrendezett filmsorozat harmadik epizódja: egy ószövetségi textussorozat része a mai.

A szeptember első vasárnapján felhangzó ige után szintén kérdés lehet, mi lesz várható. A tanévkezdő diákok és tanárok talán kíváncsisággal, talán nehéz sóhajjal kezdik a tanévet. Szinte mindenki kérdéssel, várakozással tekint a jövőbe. Sokan – bizonyára jó okkal – aggodalommal teli szívvel kérdezik: „Mit hoz a holnap?”

Igénk utat mutat, és bátorítja azt, aki hittlel ráhagyatkozik.

„Aha!”

A nyolc versből álló felsorolás során a próféta számba veszi kora társadalmi helyzetét. Fájdalmas kórképet fest meg. Belső feszültségről beszél. Az előjárók, bírúk, hatalmasak visszaélnék tisztükkel. A választott népen belüli romlás ez, nem kellene hozzá a külföldi nagyhatalmak.

A felsorolás Isten jóra fordító munkáját jövendőli meg a jelen nehézségeinek, fájdalmainak a meggyógyításával. A negatív dolgok hallatán könnyen ráismerhetünk: napjainkban is egészen hasonló dolgok között élünk. Ám az ige nem az önsajnálban akar meggyökereztetni minket, hanem a hívő léleknek bátorságot adni ahhoz, hogy biztos reménységgel tekintsen Isten szabadítására a közeljövőben.

„Hiszem, ha látom!”

Tamás kétsége ismétlődhet meg többek lelkében, amikor a boldog jövőről szólunk. Túl súlyosnak bizonyulhat számukra a jelen gondjainak megtapas-

talása. A szomorú jelen és a meghirdetett boldog jövő feszültsége ma is kétséget ébreszthet, akárcsak Ézsaiás korában. A kortörténeti hasonlóság felmutatása ezért is lehet e vasárnap különösen is hasznos.

A kortörténetben olvashatjuk (RÓZSA 2025, 392–393. o.), hogy Ézsaiás kora mind belpolitikai, mind erős külpolitikai feszültségek, háborúk, szövetségkötések és helyezkedések időszaka volt a már egyébként is kettészakadt ország-részek számára. Isten megszólító, eleven igéjét hallgathatjuk ma is úgy, mint aki minket is meg akar szólítani, helyes és reményteli irányba akar állítani feszültségekkel teli jelenünk idején. Akkor is óriási kísértést jelentett az, hogy a világalomra törő nagyhatalmak szándékaihoz igazítsa döntéseit még a választott nép is. Ézsaiás próféta könyve épp arra hívja fel a figyelmet, hogy a népnek mindenekelőtt Istenével kell egyesbe kerülnie. A vele való kapcsolatát kell helyrehoznia. S ha ez megtörténik, Istennek lesz gondja arra és ereje ahhoz, hogy bármiféle emberi hatalmasságokat tetszése szerint igazgasson. Nincs olyan erő és körülmény, amely neki ellenállhatna.

A valószínűségszámítás igaza és csődje

Tapasztalataink és a felismert törvényszerűségek nyomán oly sok mindent megjósolhatunk. Amikor csak emberi síkon zajlanak a dolgok, rendre be is igazolódnak várakozásaink. Az esélyes győz, a gyengébb veszít. Ám ha Isten beleszól dolgaink alakulásába, egészen váratlan fordulatok történnek. Győz a gyengébb, és diadalmaskodik az esélytelen. A meddő fogan, a vak látóvá lesz, a béna talpra áll, a süket hall, az ellenség testvérré válik.

A realitás és Isten terve egészen más. Irreálisnak tűnik! Ahogy Saul megtérése, a filippi börtönőr bocsánatkérése is teljes képtelenségnek tűnt korábban. Egyedül Isten az, aki erre képes. Jézus korában azok a vakok kapták vissza látásukat Jézustól, akik hozzá mentek, benne bíztak. Nem tudunk róla, hogy meggyógyult volna bárki, aki rá fittyet hányt.

A valószínűségszámítás képletét csakis Isten képes megcáfolni. Aki engedi, hogy szemét

megérintse, ujját fülébe dugja, aki köntösét megmarkolja, aki hozzá siet, és szíve minden őszinteségével tőle kér segítséget, annak ő egészen váratlanul és kiszámíthatatlanul tudott és tud ma is segíteni.

Ma is igaz: sorsa jóra fordulását csak az remélheti, aki Jézus Krisztushoz fordul, hozzá tér. Most talán még cudarnak látjuk a helyzetet. Ám az ézsaiási próféciára hallgató megtapasztalja: kis idő, és jó lesz majd! Isten megsegít.

Alternatív igehirdetési vázlat

Mi vár ránk? Isten terve: jóra fordítani népe sorsát

- Örökölt sorsunk és saját múltunk
- Nyers jelenünk
- Áldott jövőendő

További javaslatok az istentisztelethez

Énekek

EÉ 192, 328

Lekció

Mk 7,31–37; 2Kor 3,4–11

Illusztráció

Egy Edisonról készült videóban találkoztam azzal, hogy ki akarták csapni az iskolából. Tanára zárt borítékban vele küldte el véleményét az édesanyjának. Azt ajánlotta, a fia gyenge képességei miatt vegye ki az iskolából, és írassa be egy neki való, gyengébb képességűeknek fenntartott intézménybe. Az édesanyja „felolvasta” érdeklődő fiának a levelet. Csak épp másképp, „félreolvasva”. Fiát különlegesnek, egyedi képességekkel rendelkezőnek írta le. Az édesanya mást látott a gyermekében, mint a tanár. Fia pedig ráhagyatkozva a benne bízó édesanyja szavaira, a világ egyik legnagyobb felfedezőjévé lett.

Felhasznált és ajánlott irodalom

ALEXANDER, Pat – ALEXANDER, David (szerk.) 2014. *Scolar kézikönyv a Bibliához*. Ford. Hazai Péter et al. Scolar Kiadó, Budapest.

Biblia. Magyarázó jegyzetekkel. Magyar Bibliatársulat – Kálvin Kiadó, Budapest, 2018.

RÓZSA Huba 2025. *Bevezetés az Ószövetség könyveibe*. Szent István Társulat, Budapest.

SOGGIN J., Alberto 1999. *Bevezetés az Ószövetségbe*. Ford. Hoffmann Béla – Víg István. Kálvin Kiadó, Budapest.

WEBB, Barry 2018. *Ézsaiás könyve*. Ford. Bádonyi Márta. Harmat Kiadó, Budapest. (A Biblia ma.)

■ SZIGETHY SZILÁRD